

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio I. Existenita & distinctio peccati mortalis & venialis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

Confirmatur quia ludere tempore sacri non potest esse peccatum omissionis, nisi quia eius obiectum est aliqua priuatio, sed hoc non obstat, nam homicidium terminatur ad priuationem, & tamen est verum peccatum commissionis. Denique actus positivus cuius aliqua circumstantia est mala, est verum peccatum commissionis, iste actus qui causat omissionem huiusmodi est, ergo ille actus est peccatum commissionis.

Tertia conclusio.

Dico tertio, neque omisso neque commissio quarum causa liberè datur, possunt vnquam esse peccata tunc quando voluntas non est actu libera, sed tunc solum quando illarum causa liberè ponitur. Ita docent multi quos citat & sequitur Vasques *disp. 94. c. 3. & 4.*

Probatio conclusio- nis.

Ratio est, quia nullum vnquam esse potest peccatum actuale ad quod non requiratur actualis ratio voluntarij & liberi, sed omisso & commissio non habent actualem rationem voluntarij & liberi, postquam posita est liberè causa ex qua liberè sequuntur, ergo illæ tunc tantum sunt peccata quando ponitur liberè illarum causa, non autem tunc quando necessariò sequuntur ex causa liberè posita. Deinde si tunc fit peccatum quando ponitur omisso aut commissio sequeretur quod aliquis per annum continuè peccaret, si dedisset venenum quod continuè ageret per annum, imò peccaret etiam si medio eo tempore plures eliciuisset actus amoris, & confessus etiam esset, aut etiam peccaret actu, si esset in cælo & venenum illud necaret hominem: probo sequelam, quia sufficit ad actuale peccatum quod prius data sit liberè causa, etià si effectus postea sequatur necessariò. Hic data est liberè causa, & effectus ex illa sequitur etiam si retractata fuerit voluntas per amorem aut confessionem. Tunc est peccatum quando effectus sequitur ex causa liberè posita, sed quantuncunque interuenerit retractatio effectus sequitur ex causa liberè posita, ergo mors illa peccatum est etiam si retractatio interuenerit & ille qui posuit causam, iam sit beatus.

Solutio prima dubit.

Ad primam patet ex prima conclusione actus iunctos omissioni nunquam esse peccata, nisi causent omissionem, unde sequitur quod omittens actum præceptum non committit tot peccata, quot elicit actus tempore omissionis. De confessione dicetur statim.

Solutio secundæ.

Ad secundam Resp. illos actus esse vera peccata commissionis eo quod repugnent præcepto affirmatiuo proptèr continet virtualiter præceptum negatiuum vt dixi. Neque in confessione opus est singulos illos actus exponere qui sunt causæ omissionis, quia illi quamuis physice loquendo sint peccata diuersa, moraliter tamen sunt vnum peccatum cum omissione. Ad confirmationem negatur maior, nam actus positivus versatur aliquando circa negationem, est & verum peccatum commissionis vt probatum est.

Solutio tertie.

Ad tertiam patet ex conclusione vltima omissionem non esse peccatum quando non est libera, sed tunc tantum quando eius causa liberè ponitur: Unde sequitur quod omisso, & actus externus peccati quæ non sunt in nostra potestate, tunc non debent explicari in confessione, quando sufficienter explicari potest causa earum quæ data est liberè, tunc autem explicari debere omissionem & actum externum peccati, quando explicari aliter non potest causa quæ data est liberè; vel certè propter satisfactionem oportet illa exponere. Propter homicidium externum cuius data est liberè causa incurritur excommunicatio vt doceri solet in materia de censuris.

QVÆSTIO III.

De Natura peccati mortalis, & venialis.

S. Thomas quæst. 88. 89.

Hæc est altera & principalis peccatorum diuisio, iuxta quam peccatum aliud mortale dicitur quod hominem priuet vitâ spirituali, quæ coniuncta est cum Deo; alterum veniale quod cum vita huiusmodi stare possit. Quam diuisionem vt expendam accuratissime. Primò statuenda est existentia & distinctio peccati mortalis & venialis. Secundò notæ quibus vnum discerni potest ab altero, id est quenam vniuersum requirantur ad peccatum mortale. Tertio comparatio vnius cum altero, id est quomodo peccatum veniale fieri possit mortale, quomodo ad illud disponat.

SECTIO I.

Existentia & distinctio peccati mortalis, & venialis.

Circa celeberrimam hanc, & Catholicis notissimam diuisionem peccati tripliciter erratum est præsertim ab hæreticis. Primò, ab iis qui absolute illam negant, volentes omnia peccata esse mortalia, vel omnia esse venialia. Secundò ab iis qui negant diuisionem illam esse ex natura rei, sed ex sola Dei voluntate quædam dici mortalia quædam venialia. Tertio ab iis qui male illam diuisionem explicant.

S. I.

Verum peccata quedam sint mortalia, quedam venialia.

Enfuerunt peccata omnia esse mortalia, veniale autem nullum omnino esse peccatum. Primò Iovinianus Stoicos sequutus, qui volebant omnia peccata esse paria, vt testantur Augustin. *epist. 29.* & Hieronym. *Sub finem lib. contra Iovinianum.* Secundò Pelagius volens propterea illum solum iustum esse qui omni careret peccato: posse autem in hac vita hominem sine omni prorsus peccato viuere vt tradit sapientissime Augustinus præsertim *lib. de Hæresibus c. 88.* Tertio in eundem errorem videntur incidisse Gerion *lib. de Vita spirituali lect. 1.* Almainus *tract. 3. c. 20.* Rosensis in refutatione *articuli 32. Lutheri*, & Michael Baius qui affirmant æqualia omnia peccata esse secundum se quia sunt offensæ Dei summe boni, & ita pœnam annihilationis de se merentur omnino æternam, neque purgari omnino possunt nisi ea in infinitum detestemur.

Ratio verò dubitandi est primò, quia *Matthæi 5.* dicitur: *Qui contempserit vnum de Mandatis istis minimis, minimus vocabitur in regno cælorum*, id est nullus erit in regno cælorum, ergo peccata quæ dicimus minima, priuant hominem gloriâ cælesti, quod etiam colligitur ex *Ioannis 13.* *Si non laueris te non habebis partem mecum*, quod de peccatis venialibus intelligi sine dubio debet, cum dicat ibidem Christus, *Qui lotus est non indiget nisi vt pedes lauet, sed est mundus totus.* Idem videntur tradere non raro Patres, verbigratiâ Basilus in *regulis breuioribus quæst. 29.* negat vllam in Nouo Testamento reperiri distinctionem grauium & leuium peccatorum Chrysostomus *Sermone de leuium peccatorum periculis* docet peccata etiam leuia esse vitanda, quia licet leuia, occidunt tamen & inducunt contemptum Dei.

Secundò, nullum est peccatum quod infinitum non sit, cum offensa sit Dei, crescit enim offensa quâ proportionem crescit persona quæ offenditur, ergo peccata omnia sunt æqualia & mortalia secundum se. Probatur

Erroneum circa hæc quæstionem.

Prima ratio dubitandi.

Secunda ratio dubitandi.

tur consequentia nam opera Christi ex eo præcisè quod sunt opera persone infinitæ sunt omnia infinita, & valoris æqualis in ratione meriti & satisfactionis, sic omnia peccata quia sunt offensæ personæ infinitæ sunt infinita & æqualia.

Tertia ratio dubitandi.

Tertiò, si peccatum diuiditur in mortale, & veniale debent illa duo genera peccatorum differre specie ac essentialiter inter se, consequens falsum est quia leue ac graue furtum pertinent ad eandem speciem furti. Deinde communis illa ratio peccati vel est genus vniuersum ac peccatum mortale ac veniale, vel est genus analogum tantum, non primum, quia veniale peccatum, per solam attributionem ad peccatum mortale, vocatur peccatum cum non sit contra charitatem: non secundum quia tota peccati definitio peccato veniali conuenit, est enim disconueniens naturæ rationali, & rectæ rationi.

Conclusio bipertita.

Dico primò, rectè diuidi peccatum in mortale & veniale, non tanquam genus in species, sed tanquam subiectum in accidentia.

Ratio prima pars ex Scriptura.

Prima pars Catholica omnino est quam primò probant Scripturæ, verbi gratiâ, *Luce 6.* quædam peccata comparantur festucis quæ sunt res leuissimæ, quædam trabi, *Matthæi 23.* quædam peccata comparantur culicibus, quædam camelis: primæ ad Corinthios 2. Leuia peccata comparantur ligno, feno, & stipulis; grauius ferro, ari & plumbo, ergo quædam peccata sunt grauius quædam sunt leuia: *Prouerbiolum 24.* dicitur *Septies cadere iustum*, quod verum non est de peccatis mortalibus, sed de solis venialibus de quibus Ecclesiastici 7. etiam dicitur: *Non est homo iustus in terra, qui faciat bonum & non peccet.* *Matthæi 5.* qui fratri suo irascitur reus erit iudicio, qui dixerit raca reus erit consilio, ubi significatur apertè distinctio peccati mortalis & venialis: & ibidem: *Non exies inde donec reddas usque ad nouissimum quadrans.* Quod esse intelligendum de peccatis venialibus expiandis in purgatorio docent *Tertullianus lib. de Anima c. 17.* *Hieronymus*, & alij Patres.

Ex Patribus.

Deinde diuisionem hanc peccati mortalis & venialis probant communiter Patres, verbi gratiâ *Augustinus c. 14. Enchiridij* docet quod licet omne crimen peccatum sit, non omne tamen peccatum est crimen: atque ita sanctorum hominum vitam quandiu in hac morte viuunt inueniri posse sine crimine, *Peccatum si dixerimus quia non habemus nos ipsos seducimus.* Tertiò idem definitur in Tridentino sess. 14. cap. 5. & 7. & ratio aperta est, quia culpa venialis appellatur illa quæ leuis est, neque dissoluit Dei amicitiam, huiusmodi sine dubio multe sunt culpæ, tunc ex leuitate materiæ, verbi gratiâ risus immoderatus, verbum ociosum, vel ex subreptione quando semiplena solum est aduertentia malitiæ, illa enim obrepunt incautis, neque possunt aduersari charitati, cum etiam non sufficerent ad soluendâ inter homines amicitiam.

Et Concil.

Secunda pars communis etiam est, quia tunc ratio aliqua communis non diuiditur tanquam genus in species, sed tanquam subiectum in duo accidentia quando membra in quæ diuiditur, non distinguuntur essentialiter sed solum accidentaliter in illa ratione communi, sed peccatum mortale & veniale differunt solum accidentaliter & secundum magis & minus in ratione peccati: nam ratio peccati consistit in eo quod sit disconueniens rationi, & æternæ legi, quod autem magis, vel minus sit disconueniens accidentale peccatum est; ergo diuisio peccati in mortale & veniale, diuisio est subiecti in accidentia.

Solutio prima dubitationis.

Ad primam Resp. nihil prorsus inferri ex Scripturis & Patribus contra receptissimam peccati diuisionem in mortale & veniale: nam *Matthæi 5.* cum dicitur: *Qui soluerit unum de Mandatis istis minimis, &c.*

Tom. I.

Sermo est de illis Mandatis quæ licet ab hominibus imperfectis reputentur minima, obligant tamen ad peccatum mortale ut ostendunt *Chrysostomus*, *Euthymius*, *Theophylactus*. Cum dicitur *Ioan. 13. Si non laueris te, &c.* non comminatur Petro Christus mortem æternam propter sola peccata venialia, sed propter inobedientiam, si nimirum volenti lauare pedes, nolit parere. De *Basilio*, Doctores disputant quem aliqui negant autorem esse huius libri, eo quod sæpè alibi ponat *Basilii* diuisionem hanc peccatorum mortalis & venialis, sed alij tamen verius explicant *Basilium* ut voluerit tantum quod in Nouo Testamento non habetur distinctio peccatorum grauium & leuium quoad illa cauenda, quasi verò cauere non oporteat nisi grauius, leuia verò nihili facienda sint. *Chrysostomus* verò probat peccata venialia disponere hominem ad mortem animæ ac contemptum Dei, non vult per illa immediate occidi animam, & contemni Deum.

Ad secundam Resp. malitiam peccati extrinsecè duntaxat & obiectiue infinitam esse siue secundum quid, intrinsecè autem & simpliciter esse prorsus finitam. Si enim malicia illa esset infinita simpliciter, sicut valor operum Christi est simpliciter infinitus, sequeretur omnino quod peccata omnia essent paria. Quomodo autem malicia peccati finita sit, quia extrinsecè tantum & mediâtè respicit Deum, valor autem operum Christi sit infinitus quia intrinsecè ac immediate afficiunt personam diuinam dixi fusiùs 3. parte.

Ad tertiam Resp. peccatum mortale, & veniale, nec in ratione malitiæ, nec in ratione offensæ differre specie essentiali, sed specie solum accidentali, quia non differunt nisi secundum magis & minus.

S. II.

Virum ex sola Dei voluntate, an verò ex rei naturâ, quædam sint peccata mortalia, quædam venialia.

Omnia peccata esse mortalia secundum se, fieri autem venialia ex solo Dei decreto censuerunt primò *Vvicleffus* qui voluit mortalia esse omnia peccata reproborum peccata verò electorum omnia esse venialia & leuia: Secundo *Lutherus* & *Calvinus* volentes omnia peccata eorum qui habent fidem venialia solum esse, ex eo quod illa Deus non imputet, eorum verò qui non habent fidem mortalia esse peccata omnia: Tertiò eodem pertinet error *Gerfonis* & *Almaini* qui licet peccata omnia velint ex se mortalia esse, tamen fateantur quod ex Dei voluntate, quædam sunt venialia.

Ratio dubitandi esse primò potest, quia illud ex sola Dei voluntate est mortale vel veniale quod ex solo Dei præcepto habet quod mortale peccatum sit vel veniale: sed ex solo Dei præcepto cui opponuntur, habent peccata quod mortalia sint aut venialia, ergo ex sola Dei voluntate non autem ex rei natura petitur distinctio illa peccati mortalis aut venialis.

Secundò, ex sola Dei voluntate habet peccatum mortale quod mereatur pœnam æternam, nam tota ratio propter quam meretur æternam pœnam est quia Deus taxauit hanc pœnam peccato mortali, ut ab eo deterreret homines, ergo peccatum mortale ac veniale habent ex sola Dei voluntate, quod talia sint.

Tertiò, peccatum veniale non minus æternam meretur pœnam, quam peccatum mortale nulla enim creatura potest satisfacere pro peccato etiam veniali, ut probabam alias, ergo peccatum veniale exigit ex se ipso manere in æternum, ergo exigit etiam in æternum puniri, quia tandiu debet puniri, quandiu manet. Deinde minimum opus bonum meretur æternam vitam, ergo minimum opus malum meretur æternam pœnam.

Ecc 2

pœnam.

Solutio secundæ.

Solutio tertiæ.

Explicatur Varij error.

Primæ ratio dubitandi.

Secundæ.

Tertiæ.

pœnam. Denique nulla est culpa, quæ non sit maius malum quàm qualibet pœna, ergo nulla est quæ pœnam æternam non mereatur. Imò peccatum veniale cum sit contra Deum infinitam habet malitiam.

Conclusio
secunda.

Dico secundò, non ex sola Dei voluntate, sed ex ipsa rei natura, petitur quod quædam peccata mortalia sint, alia verò venialia. Ita etiam omnes Catholici.

Prima ratio.

Probatur enim primò ex illis omnibus testimoniis Scripturarum & Patrum quæ adduxi nuper. Nam peccata venialia comparantur rebus ex sua natura leuissimis festuca, culici, feno, & stipula: vocantur etiam à Patribus minuta, leuia, modica, quotidiana, præsertim ab Augustino cap. 71. *Enchiridij*, Tertulliano lib. de anima cap. 17. Concilia definiunt quædam esse peccata quæ teneamur exponere in confessione, alia quæ non teneamur exponere, sed si peccata omnia essent mortalia ex sua natura, non possemus sine reuelatione scire quænam peccata teneremur exponere: ergo quædam peccata ex sua natura mortalia sunt, quædam verò ex sua natura sunt venialia.

Secunda
ratio à
priori.

Deinde ratio à priori est quia, peccatum mortale dicitur quod grauissimum est, & ita Deo displicet ut tollat eius amicitiam, veniale quod est leuissimum, neque Dei amicitiam dissoluit, sed peccata ex se ipsis habent quod sint graues aut leues recessus à ratione, & habent etiam ex se ipsis quod dissoluant vel non dissoluant Dei amicitiam, nam etiam inter homines non sufficit offensa quælibet leuissima ut pater filium exheredet, ut amicus amicum abiciat. Deinde quod aiebat Vvicleffus omnia peccata prædestinatorum esse venialia: est absurdissimum, quia sequeretur mortalia non fuisse Adami & Daudis peccata. Caluini error de iis qui peccare non possunt mortaliter ex eo quod fidem habeant; damnatur sæpè in Tridentino, & apertè conuincitur quia posset homo sic habens fidem, occidere furari, fornicari, sine timore vilius peccati. Gersonis & Almaini rationes similiter probarent peccata omnia esse paria, & certè illorum sententia vix abest à sententia Caluini estque damnata à Pio V. & à Gregorio XIII. in Bullis contra Michaëlem Baium.

Solutio
primæ du-
bitationis.

Ad primam Resp. Catholicos quando dicunt peccata quædam ex sua natura esse mortalia, quædam verò esse venialia, non autem ex sola Dei voluntate, non significare quod peccata mortalia sint, sublato Dei præcepto, nam hoc falsum est, volunt ergo duntaxat quod peccata supposito Dei præcepto prohibente, sunt ex se ipsis mortalia vel venialia, non autem sola Dei voluntate destinantis ad pœnam æternam, vel ab ea liberantis. Per voluntatem enim Dei non hic intelligitur Dei præceptum quo peccatum prohibet, sed Dei decretum destinans ad pœnam, nam tale decretum supponit peccatum mortale, non illud facit. Vnde ad argumentum negatur maior. Illud ex sola Dei voluntate prohibentis aut præcipientis peccatum est mortale aut veniale quod ex solo Dei præcepto habet quod tale sit: concedo, illud quod ex solo Dei præcepto habet quod sit mortale, est mortale ex sola voluntate Dei destinantis ad ad pœnam aut ab ea liberantis, nego.

Solutio se-
cundæ.

Ad secundam Resp. peccatum mortale non ex sola Dei voluntate sed ex sua natura mereri pœnam æternam, ut postea constabit. Imò si verum esset quod peccatum mereretur pœnam æternam quia Deus ad deterrendos homines à peccato, taxasset pœnam æternam; semper verum esset, quod peccatum ex sua natura esset graue, quia idèò Deus ab eo detertere vellet homines tanta pœna imposita, quia esset graue.

Solutio
tertiæ.

Ad tertiam Respon. peccatum veniale nullo modo esse dignum æterna pœna, quia quamuis nulla

creatura possit pro illo satisfacere, tamen exigit ut illud tandem deleatur si sit in homine habente gratiam ut aliàs dixi. Minima opera bona idèò merentur præmium æternum quia fiunt ex charitate ab homine qui est filius Dei per gratiam: Minima peccata non merentur pœnam æternam, quia non sunt contra charitatem: minima culpa maius est malum, quàm quælibet pœna, neque tamen meretur quamlibet pœnam; quia pœna ut adæquet culpam, non debet esse tantum malum, quantum est culpa, sed debet esse tantum malum in ratione pœnæ, quantum malum est culpa in ratione culpæ. Peccatum veniale reuerà est contra Deum, & idèò eius malitia est secundum quid & extrinsecè infinita.

S. III.

Quenam sit propria differentia peccati mortalis, & venialis.

Posito quod peccata quædam mortalia sint, quædam verò venialia ex sua ratione intrinseca non autem ex solo Dei decreto, præcipua difficultas est circa proprium illud discrimen, quo peccatum veniale à mortali distinguitur: primò enim censet Scotus peccatum mortale dici quod sit contra Præceptum, veniale contra consilium: Secundò, Caietanus vult peccatum mortale esse contra præceptum, veniale præter præceptum: Tertio alij volunt peccatum mortale simpliciter peccatum esse, veniale autem esse peccatum secundum quid. Quarto existimant alij mortale peccatum esse Dei offensam, non autem veniale: Quintò Sanctus Thomas vult peccatum mortale esse circa vltimum finem, veniale solum circa media.

Ratio dubitandi est primò, quia peccatum mortale non potest differre à veniali, quod mortale sit auersio à fine vltimo, nam ut sit huiusmodi auersio debet cogitari vltimus finis, sed sæpissimè qui peccat nullo modo cogitat de vltimo fine, ergo peccatum mortale non est auersio à Deo ut fine vltimo: deinde sicut per peccatum mortale creatura Deo præfertur, & propterea tollitur Deo ratio finis vltimi qui debet omnibus anteponi, sic per peccatum veniale creatura præfertur voluntati & præcepto Dei, ergo per peccatum veniale Deus contemnitur saltem in re leui, & sic ei tollitur ratio finis vltimi.

Secundò, non differunt hæc peccata; quod peccatum mortale opponatur charitati non peccatum veniale, nam si quodlibet peccatum mortale opponitur charitati nullum est ferè peccatum mortale quod duplici virtuti non opponatur. Imò redit superius argumentum quia multi mortaliter peccant, non considerantes charitatem aut amicitiam Dei. Denique qui peccat venialiter non potest amare Deum super omnia, quia Deo præfert obiectum illud leuissimum.

Tertio, non differunt ex eo quod vnum sit graue, alterum verò leue, quia rem leuem Deus potest vetare sub graui peccato, sicut Adamo grauitè prohibuit pomi esum.

Dico tertio, discrimen peccati mortalis & venialis non esse in eo situm quod peccatum veniale sit contra consilium, mortale autem contra præceptum. Si enim peccatum est quod repugnat consilio, certè consilium est præceptum. Deinde non differunt hæc peccata quod veniale sit tantum præter præceptum, peccatum veniale si est contra regulam rationis, est etiam contra præceptum & peccatum simpliciter, non autem tantum secundum quid, quia totam participat rationem peccati, & est vera Dei offensa, quia est repugnantia cum eius voluntate, idèòque grauitè displicet Deo & ab eo punitur.

Verum

Veram di-
scrimen
inter mor-
tale &
veniale.

Verum ergo discrimen peccati mortalis à veniali potest explicari vel à priori, vel à posteriori; à Priori quod mortale sit grauis & notabilis recessus à ratione ac lege Dei, veniale autem leuis sit ab illis recessus. A posteriori autem explicatur illud discrimen, quod peccatum mortale sit ita grauis offensā Dei vt contrarium sit diuinæ amicitiae, illamque totam dissoluat, adeò vt qui peccat mortaliter nec Deum amet, nec ab illo ametur: peccatum autem veniale adeò leuis offensā sit vt non aduersetur charitati, neque illam dissoluat, sed feruorem tantum eius imminuat, atque adeò per peccatum mortale tollitur tota hominis coniunctio quæ sit per charitatem, & manet peccatum omnino irreparabile ab intrinseco ex eo quod tollat principium vitæ, per peccatum autem veniale non tollitur hominis coniunctio, estque reparabile à principio intrinseco quod est charitas. Alterum etiam discrimen assignant Doctores quod peccatum sit auersio à Deo vt fine ultimo, ex eo quod peccator finem suum ultimum ponat in creatura, quod non habet peccatum veniale. Ratio autem allata est olim, quia tunc solum auertitur à Deo vt fine ultimo quando aduersatur amoris eius super omnia, finis enim ultimus est is qui auertitur propter se ipsum super omnia, quæ amoris eius aduersantur.

Solutio
primæ du-
bicationis.

Ad primam Resp. non esse necesse vt qui auertitur per peccatum mortale à Deo vt fine ultimo, cogitet explicite Deum vt finem ultimum, satis enim est quod illi incogitet implicite, quatenus scit dissolui eo peccato Dei amicitiam. Fateor peccatum veniale esse aliqualē contemptum Dei, non tamen ita grauem vt dissoluat amicitiam cum Deo: neque illi adimitur ratio finis ultimi, quandiu manet dilectus super omnia, quæ illius amicitiae repugnant.

Solutio
secundæ.

Ad secundam Resp. nullum esse peccatum mortale, quod non repugnet charitati virtuti generali, atque adeò non est duplex peccatum, quia non repugnat charitati virtuti speciali, quæ nunquam violatur nisi quando expresse, ac directe intenditur malum Dei, vel proximi quatenus malum eius est. Qui peccat venialiter amat nihilominus Deum super omnia quæ repugnant eius charitati, quia obiectum illud leuissimum non tollit eius amicitiam.

Solutio
tertiæ.

Ad tertiam Resp. quod si res leuis grauitur à Deo præcipiatur, violatio huius Præcepti erit reuera res grauis, vt patebit ex sequentibus.

SECTIO II.

Quanam vniuersim requirantur ad peccatum mortale, & quibus notis illud dignosci possit à veniali.

Regula ad
cognoscē-
dum mor-
tale & ve-
niale.

ID Ari peccata quædam mortalia, quædam venialia certum est, & intellectu facillimum: determinare autem quanam sint mortalia, quanam venialia, periculosissimum, & difficillimum esse asserit Augustinus l. 21. ciuit. c. ultimo. Regula verò vniuersalis hæc est: solum illud esse peccatum mortale in quo est materia grauis, quantitas notabilis, plena aduerterentia rationis, & plenus consensus voluntatis. Illud autem esse veniale in quo vnum ex illis desideratur, in quo nimirum vel est materia leuis, vel quantitas minimè notabilis, vel aduerterentia imperfecta, vel consensus semiplenus. Sed quia tamen in illis discernendis tota versatur difficultas, propterea de singulis dicendum est accuratè.

§. I.

Qualis materia requiratur ad peccatum mortale.

IN quolibet peccato tum mortali, tum veniali, materia vocatur obiectum circa quod versatur peccatum, tunc autem grauis materia dicitur, quando res est in se magna, vnde peccatum ex genere suo mortale appellatur illud quod versatur circa obiectum ex se graue: peccatum verò ex genere suo veniale illud appellatur quod versatur circa obiectum ex se leue.

Prima
ratio du-
bitandi.

Ratio tamen dubitandi primò est, quia si esset necesse ad peccatum mortale, vt grauis esset eius materia, sequeretur quod nunquam legislator præcipere posset rem leuem sub peccato graui, consequens falsum est, nam in multis sæpè religionibus res leues prohibentur sub peccato graui, adiuncta etiam penà excommunicationis cuiusmodi sunt silentium, ingressus in alienas cellas, & alia huiusmodi. Constat autem ex Præcepto primis Parentibus imposito, id posse iuste fieri, quia elus pomi res erat leuissima, quæ tamen materia fuit peccati grauissimi.

Secunda
ratio du-
bitandi.

Secundò, res etiam grauis prohiberi, aut imperari potest sub peccato leui, ergo peccatum veniale non habet necessariò materiam leuem. Antecedens latissime probant Suarez l. de legibus cap. 27. Valentia disp. 7. quest. 5. p. 2. Thomas Sanchez l. 1. de matrimonio disp. 9. & l. 1. moralis operis c. 4. Ioannes Sanchez disp. 15. Castro Palao tract. 2. disp. 2. p. 8. Salas, Lessius, Bonacina, & alij, quia tota obligatio legis est ex voluntate legislatoris, ergo si legislator non vult ad mortale obligare, lex etiam non obligat ad mortale.

Tertia
ratio du-
bitandi.

Tertiò, discrimen illud materiæ grauis & leuis, neque constat ex scriptura vbi sæpè res leues sub graui penà prohibentur, os quod mentitur occidit animam. Neque petitur ex rei natura, nam vulgò dicitur quod profunderè magnam summam pecuniæ, vel magnam famam, non est peccatum mortale.

Conclusio
prima.

Dico primò, in omni semper peccato mortali reperiri necessariò debet materia de se grauis, obiectum videlicet, quod ex se magnum esse censetur: quoties autem materia est leuis, peccatum non est nisi veniale.

Ratio est, quia peccatum quodlibet mortale grauitur repugnare debet charitati, sed si materiam habet leuem non repugnat nisi leuiter, ergo peccatum quodlibet mortale habet materiam leuem. Debet autem materia sumi cum omnibus suis circumstantiis: nam sæpissimè obiectum quod ex se non esset nisi leue, incipit ob circumstantias fieri graue, vt postea probabitur.

Grauitas
materiæ
peccati
mortalis.

Difficultas tamen est, vnde colligi possit obiectum esse ita graue vt ad peccatum mortale sufficiat. Responderi communiter solet id ex triplici capite colligi. Primum est scripturæ autoritas, si enim de aliquo peccato ita loquatur scriptura vt appellet illud abominabile, morte dignum, excludens à regno Dei, signum est materiam eius esse grauem: v. gr. rectè colligitur adulterium, fornicationem, mollicitem, & cætera huiusmodi esse graua peccata, quia 1. ad Corinthios 6. dicitur, quod *neque fornicarij, neque adulteri, neque molles regnum Dei possidebunt*: & Ephesiorum 5. *Quod omnis fornicator, aut immundus, aut auarus non habebit hereditatem in regno Christi & Dei*. Secundum est autoritas Ecclesiæ ac Patrum, ac communis sapientum consensus. Tertium repugnantia cum charitate Dei aut Proximi, tunc enim obiectum censetur esse graue quando erit aliquid spectans ad charitatem, quæ sola est finis Præcepti, quod enim conducit ad finem intentum à legislatore, sine dubio est graue, vt benè tradunt Vasques disp. 58. cap. 6. Suarez